

Conjunctuurbericht

Centraal bureau voor de statistiek

Samengesteld door de hoofdafdeling Nationale rekeningen

In het maandelijkse Conjunctuurbericht worden gewoonlijk ontwikkelingen op de korte termijn gemeld. Aan het einde van dit decennium wordt in dit extra nummer ingegaan op ontwikkelingen over een wat langere periode, te weten over de laatste tien jaar. In het algemeen zijn dezelfde indicatoren opgenomen als die in de maandeditie voorkomen.

De gemiddelde jaarlijkse groei van het volume van het bruto binnenlands produkt (BBP) bedroeg in de jaren tachtig 1,6%¹⁾. Deze groei was vergeleken met voorgaande decennia relatief laag. In de jaren vijftig, zestig en zeventig was de gemiddelde groei respectievelijk 4,2%, 5,5% en 3,4% (zie grafiek 1). De door een economische crisis beheerste jaren dertig lieten een lagere groei zien (1,0%). Voor de overige decennia van deze eeuw zijn geen vergelijkbare gegevens beschikbaar. In de jaren tachtig was de afwijking van de afzonderlijke jaarlijkse groeicijfers ten opzichte van het gemiddelde kleiner dan in de voorgaande decennia. Vanaf de jaren vijftig zijn de fluctuaties rond het tienjaarsgemiddelde steeds kleiner geworden; van gemiddeld 2,2% in de jaren vijftig, 1,8% in de jaren zestig, 1,5% in de jaren zeventig naar 1,2% in het laatste decennium.

Niet alleen vergeleken met de voorgaande perioden was de economische groei in de jaren tachtig relatief laag, ook vergeleken met een aantal belangrijke handelspartners is dit het geval. In de Focus wordt op de verschillen met het buitenland nader ingegaan. De ontwikkelingen van enkele belangrijke macro-economische grootheden in de jaren tachtig staan centraal in deze extra editie; ontwikkelingen die globaal gekenmerkt worden door een inzinking in 1981 en 1982 en een gematigde maar aanhoudende groei in de jaren daarna.

Productie

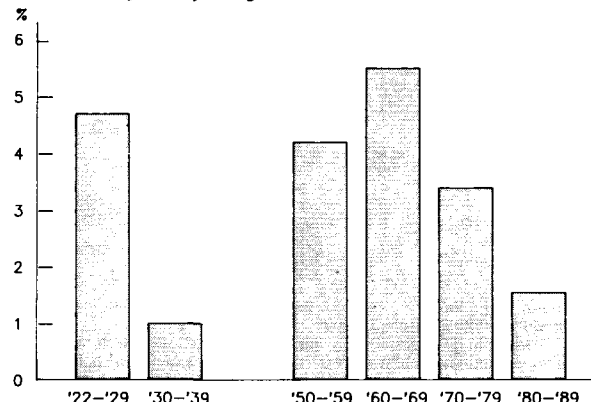
Het volume van het BBP (marktprijzen) groeide in de jaren tachtig met gemiddeld 1,6% per jaar. In de tweede helft van het decennium was de groei beduidend hoger dan in de eerste helft. In 1981 en 1982 was de volumemutatie negatief (zie tabel 1 en grafiek 2). De bijdrage aan het BBP door de verschillende bedrijfstakken wordt tegen faktorkosten gegeven. Van de onderscheiden bedrijfstakken was de groei het grootst in de landbouw (4%). Opmerkelijk is dat deze bedrijfstak in 1981 en 1982 juist hoge groeicijfers liet zien (resp. 14% en 8%). Ook bij de diensten (3%) was de gemiddelde jaarlijkse groei groter dan die van het BBP. Anders dan de landbouw werd deze bedrijfstak gekenmerkt door betrekkelijk stabiele jaarlijkse groeicijfers. Dit zelfde geldt voor de overheid, waar het gemiddeld jaarlijkse accres (1%) evenwel op een lager niveau lag. Ook de nijverheid

kende in de jaren tachtig een lagere groei dan het totaal. Vooral hier is de inzinking in 1981 en 1982 duidelijk zichtbaar met dalingen van respectievelijk 3% en 5%. Binnen de nijverheid werd in de afgelopen tien jaar een daling gemeten bij de delfstoffenwinning en een toename bij de industrie en de openbare nutsbedrijven.

Binnen de industrie kenden de rubber- en kunststofverwerkende industrie en de chemische industrie in de jaren tachtig de hoogste groeicijfers. Het produktievolume in de metaalnijverheid groeide met een percentage dat ongeveer gelijk was aan het industriële gemiddelde. Na een stagnatie in 1986 en 1987 lag het accres in de metaal in de laatste jaren weer boven het gemiddelde. Het produktievolume in de textiel-, kleding- en lederindustrie gaf als enige bedrijfsklasse in de industrie gemiddeld over de afgelopen tien jaar een daling te zien.

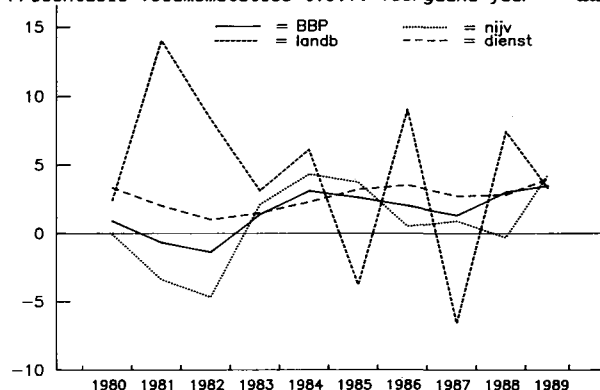
Gemiddelde jaarlijkse groei van het BBP-volume

cbe1

BBP (mp) en toegevoegde waarde per bedrijfstak (fk)
Procentuele volumemutaties t.o.v. voorgaand jaar

cbe2

Tabel 1. Kerngegevens ontwikkelingen in Nederland

Procentuele mutaties t.o.v. het voorgaand jaar, tenzij anders aangegeven

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989 ⁺	1980/89 gemidd. [*]
VOLUME-GE-GEVENS											
<i>Productie</i>											
Bruto Binnenlands Product (marktprijzen)	0,9	-0,7	-1,4	1,4	3,1	2,6	2,0	1,3	3,0	3,8	1,6
Landbouw	2	14	8	3	6	-4	9	-7	7	4	4
Nijverheid (incl. bouwnijverheid)	0	-3	-5	2	4	4	0	1	0	4	1
Delfstoffenwinning	-6	-9	-15	8	2	9	-6	1	-11	6	-2
Industrie	1	0	-1	2	6	3	3	1	5	5	2
Voedings- en genotmiddelenindustrie	2	3	1	0	3	-2	7	-1	2	2	2
Textiel-, kleding- en lederindustrie	-6	-7	-2	-3	5	2	-6	-4	2	0	-2
Papier- en grafische industrie	0	-2	-1	-2	4	3	2	3	6	2	2
Chemische industrie	-3	7	-3	16	9	8	2	6	5	6	5
Rubber- en kunststofverw. industrie	-1	10	4	10	7	6	7	4	4	9	6
Hout- en bouwmaterialenindustrie	2	-10	-9	0	4	2	4	3	8	3	1
Basismetalenindustrie	-3	6	-8	-2	13	2	-2	4	8	6	2
Elektrotechnische industrie	4	5	-2	3	8	4	2	-2	4	4	3
Rest metaal- en overige industrie	2	-2	1	-3	5	4	0	-1	5	7	2
Openbare nutsbedrijven	2	0	3	1	1	3	4	2	-1	4	2
Diensten	3	2	1	2	2	3	4	3	3	4	3
Overheid	2	2	0	0	0	1	1	1	0	0	1
Bouwnijverheid: begonnen woningen	6	14	-8	3	-6	-10	15	-11	20	-8	1
<i>Buitenlandse handel (goederen)</i>											
Invoer, totaal	-2	-7	1	4	7	7	4	6	7	4 (sept)	3
Grondstoffen en halffabrikaten	-1	-9	0	4	11	4	3	6	7	5 (sept)	3
Consumptiegoederen	1	-5	-1	2	2	4	9	11	5	0 (sept)	3
Investeringsgoederen	-12	-8	3	8	14	15	11	3	5	7 (sept)	4
Algemene goederen	2	0	4	5	-15	22	-10	4	11	2 (sept)	2
Totaal, excl. energie	.	-6	1	4	9	10	4	7	6	4 (sept)	4
Uitvoer, totaal	1	0	-1	6	6	5	4	5	8	6 (sept)	4
Onbewerkte agrarische producten	5	8	5	1	5	6	5	6	9	0 (sept)	5
Delfstoffen	-2	-12	-20	5	-3	10	-15	-1	-9	18 (sept)	-4
Fabrikaten	1	1	1	7	7	5	5	5	8	6 (sept)	5
Totaal, excl. energie	.	3	1	4	7	5	4	6	10	6 (sept)	5
<i>Consumptieve bestedingen van gezinnen</i>											
Binnenlandse consumptie, totaal	0	-2	-1	1	1	2	3	3	1	3	1
Voedings- en genotmiddelen	0	0	0	1	0	0	3	2	1	2	1
Duurzame consumptiegoederen	-5	-8	-5	1	-2	4	6	6	0	5	0
Overige goederen en diensten	3	0	0	1	2	2	2	2	2	3	2
<i>Investeringen in vaste activa</i>											
Bruto investeringen, totaal	-1	-10	-4	2	5	7	8	1	10	6	2
Naar bestemming: Bedrijven	-2	-12	-4	3	5	9	10	1	11	6	3
Overheid	3	-5	-7	-5	7	-4	-3	-3	2	0	-1
Naar type: Woningen en gebouwen	3	-12	-6	-3	4	0	6	3	14	3	1
G.W.W.-werken	2	-6	-7	-5	5	-2	2	-8	4	1	-2
Vervoermiddelen	-19	-17	12	23	-7	10	10	-6	-7	22	1
Machines	2	-8	-4	5	17	18	10	4	12	5	6
PRIJZEN											
Productenprijzen industrie, tot. afzet	11,5	11,0	3,0	0,4	5,6	1,0	-12,0	-2,3	0,9	4,9	2,2
Productenprijzen industrie, verbruik	17,7	16,7	3,4	-0,4	7,0	0,3	-21,7	-4,6	-0,2	8,1	2,0
Ruilver, unit value (goederen)	-2	0	3	-1	2	1	2	-3	1	-1 (sept)	0
Invoerprijzen, unit value	15	16	1	1	6	1	-18	-6	0	8 (sept)	2
Invoerprijzen, excl. energie, unit value	.	10	2	2	6	0	-6	-6	2	8 (sept)	2
Uitvoerprijzen, unit value	13	16	4	-1	8	2	-15	-9	1	7 (sept)	2
Uitvoerprijzen, excl. energie, unit value	.	10	3	1	7	2	-7	-6	1	7 (sept)	2
Prijzen gezinsconsumptie (werknemers)	6,5	6,7	5,9	2,7	3,3	2,3	0,1	-0,7	0,7	1,1	2,8
Regelingslonen particulier bedrijf	4,6	4,1	7,7	2,8	0,3	1,3	1,4	0,4	0,8	1,3	2,4
Regelingslonen overheid	2,5	-1,0	3,8	-3,6	-1,4	-1,0	0,6	1,4	0,3	1,7	0,3
Regelingslonen trendvolgers	2,8	2,2	5,8	0,6	-2,7	-0,1	0,1	0,7	1,0	1,5	1,2
Dollarkoers, contante notering	-0,9	25,5	7,0	6,9	12,4	3,6	-26,2	-17,4	-2,4	8,0 (nov)	0,6
OVERIGE INDICATOREN											
Bevolking, aantal inwoners	0,8	0,5	0,4	0,4	0,4	0,5	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6
Consumentenvertrouwen ¹⁾ (in %)	-35	-41	-43	-40	-22	-4	9	-1	2	14	-16
Koersindex voor aandelen, algemeen	2	3	0	45	28	26	15	4	-9	26	13
Uitgesproken faillissementen	46	43	19	-11	-19	-14	-17	-15	2	-4	1
<i>Conjunctuurtest industrie</i>											
Bezettingsgraad (in %)	78	78	77	80	83	85	84	84	85	86 (III)	82
Orderpositie (1984=100)	93	90	94	92	100	105	108	102	107	122 (okt)	101
Beoordeling orderpositie ¹⁾ (in %)	-23	-35	-40	-31	-10	-5	-12	-14	-6	-1 (okt)	-18
Beoordeling voorr. eindprodukten ¹⁾ (in %)	17	32	30	16	9	4	6	3	2	3 (okt)	12
<i>Geld en krediet</i>											
Spaartegoeden	11,3	9,7	9,2	1,5	3,2	4,7 ²⁾	4,6	3,7	1,3	4,8	5,3
Verstrekt consumptief krediet	-6	-12	-4	-5	4	6	13	8	2	5	1
Binnenlandse liquiditeitsmassa	6	7	8	10	7	8	6	4	9	12	8
Geldhoeveelheid	4	3	5	13	4	7	8	7	7	5	6
Secundaire liquiditeiten	9	14	11	6	11	10	5	0	11	22	10
Officieel wisseldisconto (in %)	9,1	8,8	7,5	4,5	5,0	5,3	4,6	4,4	3,6	5,8	5,9
Regeldagmarktrente (in %)	10,1	11,0	8,1	5,3	5,8	6,3	5,8	5,2	4,4	6,9	6,9
Rendement op staatsobligaties (in %)	10,1	11,5	9,9	8,3	8,1	7,3	6,3	6,3	6,1	7,2	8,1

⁺ Jaarcijfer; gebaseerd op maand- of kwartaalinformatie, die evenwel nog niet voor het gehele jaar 1989 beschikbaar is.

() Tijdkcijfer; geeft aan de mutatie van het tijdvak januari 1989 tot en met de aangegeven maand (c.q. kwartaal) t.o.v. de overeenkomstige periode van 1988.

* Het gemiddelde is berekend als het meetkundig gemiddelde van de jaarmutaties wanneer het procentuele mutaties betreft, in alle andere gevallen als rekenkundig gemiddelde van de jaarcijfers.

¹⁾ Saldo van positieve en negatieve antwoorden in procenten van het totaal.

²⁾ Reeksbreak.

Gegevens zijn (nog) niet beschikbaar.

Buitenlandse goederenhandel

In de periode 1980-1989 is het volume van de uitvoer sterker gegroeid dan dat van de invoer. De gemiddelde jaarlijkse groei voor de uitvoer was 4% en voor de invoer 3%. Net als de produktie ontwikkelde de buitenlandse handel zich in het begin van dit decennium aarzelend. Er waren volumedalingen voor de invoer in 1980 en 1981 en voor de uitvoer in 1982. In de jaren vanaf 1983 was er een voortdurende jaarlijkse groei die tussen de 4% en 8% lag. Over de gehele periode 1980-1989 bezien weken de groeivoeten van de onderscheiden invoercategorieën maar weinig af van het totaal. De invoer van investeringsgoederen, die vooral in het midden van dit decennium sterk groeide, lag iets boven het groeicijfer voor de totale invoer, de import van algemene goederen (voornamelijk brandstoffen) lag daar iets onder.

De verschillende uitvoercategorieën toonden een meer gevarieerd verloop. De export van onbewerkte agrarische produkten groeide meer dan het totaal. De uitvoer van delfstoffen (voornamelijk aardgas) gaf een daling te zien. De gemiddelde jaarlijkse volumedaling bedroeg 4%; er waren slechts drie jaren (1983, 1985 en 1989) waarin de uitvoer van delfstoffen steeg.

De volume-ontwikkelingen van de buitenlandse handel gingen gepaard met een gemiddelde jaarlijkse groei van de uitvoerprijs en de invoerprijs (beide unit value) van 2%. Deze bescheiden gemiddelde groeipercentages verbergen evenwel zeer sterk fluctuerende prijzen in de afzonderlijke jaren. In het begin van de jaren tachtig werden zowel voor de invoer als de uitvoer nog prijsstijgingen gemeten van rond de 15%. In de tweede helft waren er daarentegen prijsdalingen die hier qua omvang nog bovenuit kwamen.

Consumptie

De gemiddelde jaarlijkse groei van het volume van de gezinsconsumptie in de periode 1980-1989 bedroeg ruim 1%. De groei van de bevolking was ongeveer een half procent per jaar, zodat de consumptie per hoofd van de bevolking over deze periode licht steeg. In de tweede helft van de jaren tachtig was de gemiddelde groei van de consumptie groter dan in de eerste helft. Het verloop van de gezinsconsumptie was vrij vlak, maar dat is inherent aan het karakter van deze grootheid.

Met name de categorieën voedings- en genotmiddelen en overige goederen en diensten tonen van jaar op jaar geen grote mutaties. Dit geldt niet voor de duurzame consumptiegoederen (auto's, audio e.d.). De fluctuaties in de groei van de totale gezinsconsumptie worden dan ook vooral veroorzaakt door deze categorie. Dit is in de jaren tachtig duidelijk zichtbaar. De jaarlijkse groeipercentages van het volume van de consumptie van zowel de voedings- en genotmiddelen als van de overige goederen en diensten bewogen zich tussen de 0% en 3%. De duurzame goederen toonden veel grotere fluctuaties. In de eerste drie jaren van dit decennium deden zich forse dalingen voor van respectievelijk 5%, 8% en 5%. In 1980 bleef de totale gezinsconsumptie op het niveau van het voorgaand jaar; in 1981 en 1982 waren er dalingen van respectievelijk 2% en 1%. In de jaren 1986 en 1987 deden zich bij de consumptieve

bestedingen aan duurzame goederen volumestijgingen voor in dezelfde orde van grootte als de dalingen in de eerste jaren. Deze stijgingen kunnen in 1986 vooral worden toegeschreven aan de sterk toegenomen auto-aankopen en in 1987 aan de gestegen bestedingen aan huishoudelijke artikelen en woninginrichting. Voor de totale gezinsconsumptie liep de groei hierdoor op tot maximaal 3% per jaar. Over de gehele periode 1980-1989 was het gemiddelde jaarlijkse accres van de consumptie van duurzame goederen toch nog net positief. De consumptie van voedings- en genotmiddelen en de overige goederen en diensten toonden een gemiddelde jaarlijkse groei van respectievelijk 1% en 2%.

De oplopende groei van het volume van de gezinsconsumptie in de loop van de jaren tachtig ging gepaard met een afnemende prijsstijging. Na de beginjaren, toen het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie jaarlijks nog met meer dan 6% steeg, nam de prijsstijging geleidelijk af. In 1987 werd zelfs een daling geregistreerd, iets wat voor Nederland in de na-oorlogse periode uniek is. In de periode daarna namen de prijzen weer licht toe.

Investeringen

De gemiddelde jaarlijkse groei van het volume van de totale bruto investeringen in vaste activa was in het afgelopen decennium met 2% iets groter dan die van de gezinsconsumptie. Ook de investeringen groeiden in de tweede helft duidelijk sterker dan in de eerste helft. Maar in tegenstelling tot de gezinsconsumptie gingen achter het groeipercentage van de investeringen grote jaarlijkse fluctuaties schuil (zie grafiek 4). In de beginjaren werd nog een daling van 10% gemeten (1981). Tegen het eind van de jaren tachtig werden stijgingen in dezelfde orde van grootte geregistreerd.

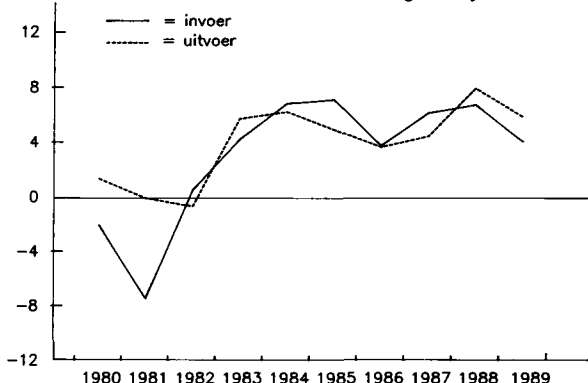
De groei van de totale investeringen werd vooral gedragen door de bedrijfsinvesteringen (die 85% à 90% van de totale investeringen uitmaken). De overheidsinvesteringen daalden over de periode 1980-1989 met gemiddeld 1% per jaar; de daling in de eerste helft was ongeveer gelijk aan die in de tweede helft.

Er werd het afgelopen decennium vooral meer geïnvesteerd in machines; met name in de tweede helft werden sterke stijgingen gemeten. De gemiddelde jaarlijkse groei was 6%. Ook de investeringen in woningen en gebouwen kenden in de periode 1980-1989 een groei (1%). De investeringen in grond-, weg- en waterbouwkundige werken, een belangrijk onderdeel van de overheidsinvesteringen, lieten een daling zien (-2%).

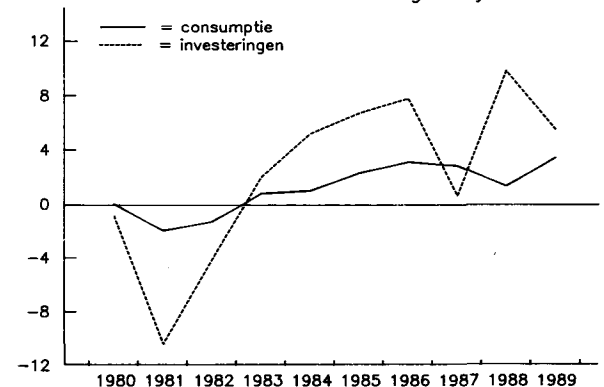
De investeringen in vervoermiddelen toonden in de jaren tachtig een onrustig beeld; grote stijgingen werden afgewisseld met grote dalingen. Voor een belangrijk deel werd dit veroorzaakt door de investeringen in schepen en vliegtuigen waar relatief grote bedragen mee zijn gemoed.

*) Het gemiddelde over de tienjaarsperiode is berekend als meetkundig gemiddelde van de jaarmutaties.

In- en uitvoer van goederen
Procentuele volumemutaties t.o.v. voorgaand jaar cba3

Binnenlandse consumptie en investeringen in vaste activa
Procentuele volumemutaties t.o.v. voorgaand jaar cba4

Tabel 2. Ontwikkelingen in het buitenland

Procentuele mutaties t.o.v. het voorgaand jaar.

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989*	1980/89 gemidd.*
Bruto Binnenlands Produkt (volume, marktprijzen)											
Bondsrepubliek Duitsland ¹⁾	1,5	0,0	-1,0	1,9	3,3	1,9	2,3	1,7	3,7	4,7 (II)	2,0
België ¹⁾	3,7	-1,0	0,8	0,3	2,3	0,6	2,1	2,2			1,8
Frankrijk	1,5	1,2	2,6	0,7	1,3	1,8	2,3	2,0	3,5	3,2 (II)	2,0
Verenigd Koninkrijk	-1,9	-1,2	1,3	4,2	1,8	3,7	3,5	4,4	3,9	2,7 (II)	2,2
Italië	4,2	1,0	0,3	1,2	3,0	2,7	2,5	3,0	3,9	3,1 (II)	2,5
Verenigde Staten ¹⁾	-0,1	1,9	-2,6	3,5	6,8	3,3	2,7	3,7	4,4	3,1 (II)	2,6
Japan ¹⁾	4,3	3,6	3,2	3,2	5,1	4,9	2,5	4,4	5,7	4,7 (II)	4,2
Europese Gemeenschap	1,4	0,1	0,7	1,8	2,4	2,5	2,6	2,7	3,7	3,5 (II)	2,1
Buitenland (gewogen) ²⁾	1,6	-0,1	0,3	1,7	2,8	2,1	2,5	2,5	3,8	3,7 (II)	2,1
Nederland	0,9	-0,7	-1,4	1,4	3,1	2,6	2,0	1,3	3,0	3,8	1,6
Prijzen consumptie											
Bondsrepubliek Duitsland	5,4	6,3	5,3	3,3	2,4	2,2	-0,1	0,2	1,3	2,7 (okt)	2,9
België	6,7	7,6	8,7	7,7	6,4	4,9	1,3	1,6	1,2	3,0 (okt)	4,8
Frankrijk	13,5	13,4	12,0	9,5	7,7	5,8	2,6	3,3	2,7	3,5 (okt)	7,3
Verenigd Koninkrijk	18,0	11,9	8,6	4,6	5,0	6,1	3,4	4,1	4,9	7,8 (okt)	7,3
Italië	21,2	17,9	16,5	14,6	10,8	9,2	5,8	4,7	5,1	6,3 (okt)	11,0
Verenigde Staten	13,5	10,4	6,2	3,2	4,2	3,6	1,9	3,6	4,1	4,9 (okt)	5,5
Japan	8,1	4,9	2,6	1,8	2,3	2,2	0,7	0,1	0,7	2,3 (okt)	2,5
Europese Gemeenschap	13,6	12,1	10,8	8,4	7,2	6,1	3,5	3,3	3,6	5,2 (okt)	7,3
Nederland	6,5	6,7	5,9	2,7	3,3	2,3	0,1	-0,7	0,7	1,1	2,8

Bron voor gegevens buitenland: OESO, Quarterly National Accounts; voor België: Nat. Inst. v. Statistiek, Statistisch Tijdschrift; Eurostat.

* Jaarcijfer, gebaseerd op maand- of kwartaalinformatie, die evenwel nog niet voor het gehele jaar 1989 beschikbaar is.

() Tijdvakcijfer; geeft aan de mutatie van het tijdvak januari 1989 tot en met de aangeduide maand (c.q. kwartaal) t.o.v. de overeenkomstige periode van 1988.

*) Het gemiddelde is berekend als het meetkundig gemiddelde van de jaarmutaties wanneer het procentuele mutaties betreft, in alle andere gevallen als rekenkundig gemiddelde van de jaarcijfers.

Gegevens zijn (nog) niet beschikbaar.

1) Bruto Nationaal Produkt.

2) Het gemiddelde van de belangrijkste exportlanden, gewogen met hun aandeel in de Nederlandse export in 1987.

Focus:

Groei in Nederland van BBP en consumentenprijzen in jaren tachtig relatief gering

De groeivoet van het volume van het bruto binnenlands produkt (het BBP) bedroeg in het laatste decennium gemiddeld per jaar 1,6%. Deze groei is de geringste van de in tabel 2 genoemde belangrijkste handelspartners. Ook in de ons aangrenzende landen bleef de groei beperkt. België kende in de jaren tachtig een gemiddeld groeipercentage van 1,8%. In de Bondsrepubliek Duitsland (2,0%) bleef het accres eveneens onder het groeicijfer van de Europese Gemeenschap als geheel (2,1%). Van de genoemde EG-landen kende Italië het hoogste groeicijfer (2,5%). De genoemde Europese groeicijfers werden overtroffen door die van de Verenigde Staten en die van Japan.

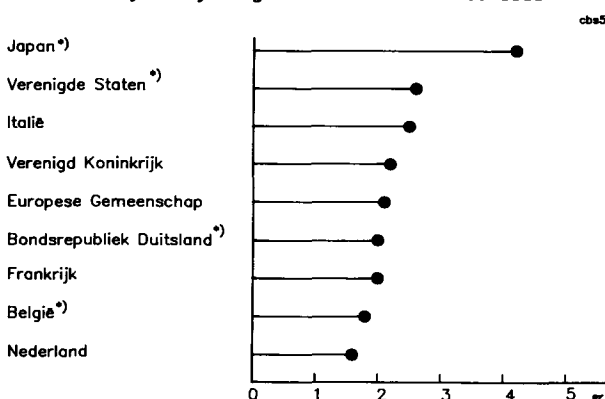
De relatief lage gemiddelde groei van het Nederlandse BBP werd niet alleen veroorzaakt door de ontwikkelingen in de jaren 1981 en 1982, ook de terugvallende groei in 1986 en 1987 was hier debet aan. In de jaren 1986, 1987 en 1988 kende Nederland het laagste groeicijfer van alle in tabel 2

genoemde landen. Een relatief gunstige ontwikkeling gaf het jaar 1984 te zien, toen kende ons land een van de hoogste groeicijfers.

De gemiddelde jaarmutatie van het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie bedroeg in de jaren tachtig 2,8%. De stijging van de prijzen in Nederland was hiermee lager dan bij onze Europese handelspartners (zie grafiek 6). Ook de prijsstijging in de Bondsrepubliek Duitsland was relatief bescheiden (2,9%) en week gemiddeld over de periode 1980-1989 maar weinig af van die in Nederland. In de laatste drie jaar evenwel was de groei van de prijzen sterker dan in ons land. Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk kenden in de jaren tachtig een gemiddelde jaarlijkse toename van het prijspeil van 7,3% en Italië van 11,0%.

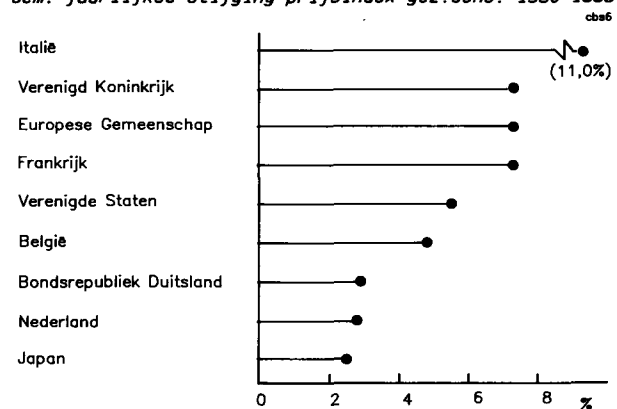
In 1987 en 1988 nam de prijsstijging weer licht toe. In 1989 stegen de consumentenprijzen in de meeste landen vrij sterk.

Gemiddelde jaarlijkse groei BBP-volume 1980-1989

Bron: OESO, Quarterly National Accounts; België: Nat. Inst. v. Statistiek, Statistisch Tijdschrift *)BNP

Gem. jaarlijkse stijging prijsindex gez. cons. 1980-1989

Bron: EUROSTAT.